

3. Кочетков О.В. Формування системи показників продовольчої безпеки України / О.В. Кочетков, Р.В. Марков // Економіка АПК. – 2002. – № 9. – С. 142-158.

4. Лукінов І.І. Продовольча безпека та її гострота у світовому вимірі / І.І. Лукінов // Економіка АПК. – 2001. – № 4. – С. 33.

Марія МІНЬКОВСЬКА, Ірина ЛЕЩИК

Тернопільський національний економічний університет

АДАПТАЦІЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ДЛЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Україна славиться великим аграрним потенціалом, який, на жаль, не використовується повною мірою. Основною причиною цього являється те, що аграрний ринок функціонує не ефективно.

Проблемними питаннями, щодо розвитку аграрного ринку України в контексті адаптації зарубіжного досвіду займалися багато вчених, у тому числі В.Я. Амбросов, П.І. Гайдуцький, І.Г. Кириленко, Ю.С. Коваленко, П.М. Макаренко, М.Й. Малік, П.Т. Саблук, О.М. Шпичак та інші.

На міжнародному рівні проблема розвитку аграрного ринку також є дискусійною, що в свою чергу призвело до формування різних концептуальних підходів до державного регулювання аграрного ринку, які визначаються ступенем впливу державної аграрної політики на рівень конкурентоспроможності агропромислової продукції на світовому ринку (рис.1).

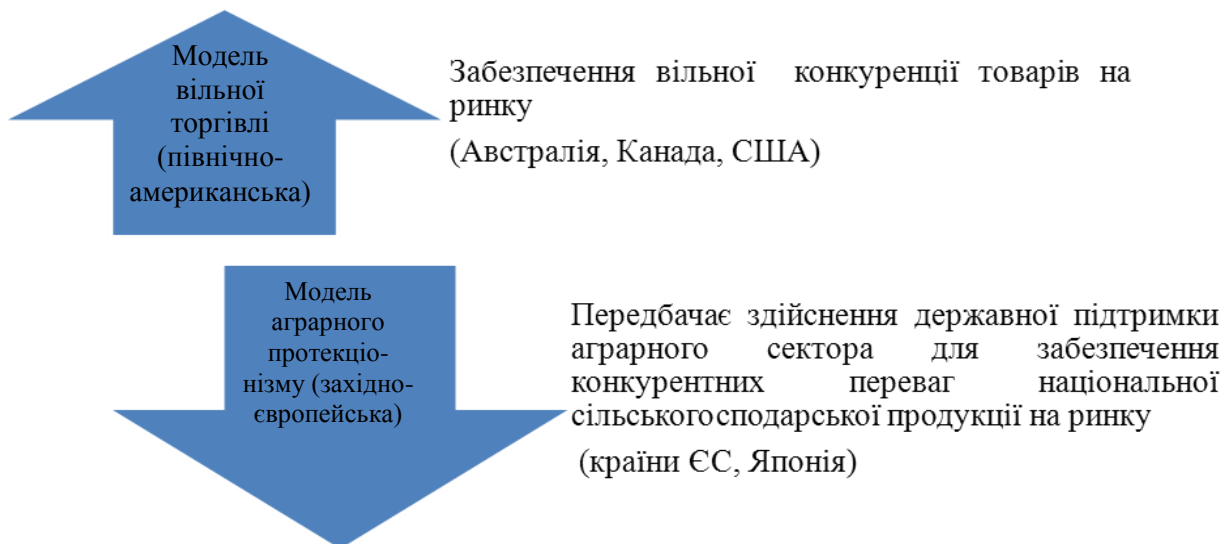

Рис. 1. Концептуальні підходи до формування аграрного ринку на міжнародному рівні [2]

Слід відмітити, що зарубіжними країнами широко використовується інструментарій регулювання аграрного ринку, який передбачає не лише підтримку доходів сільськогосподарських товаровиробників за рахунок

запровадження спеціалізованих цін, а й цілеспрямоване формування належних умов виробництва та збуту аграрної продукції, а також підтримку найбільш вразливих верств населення.

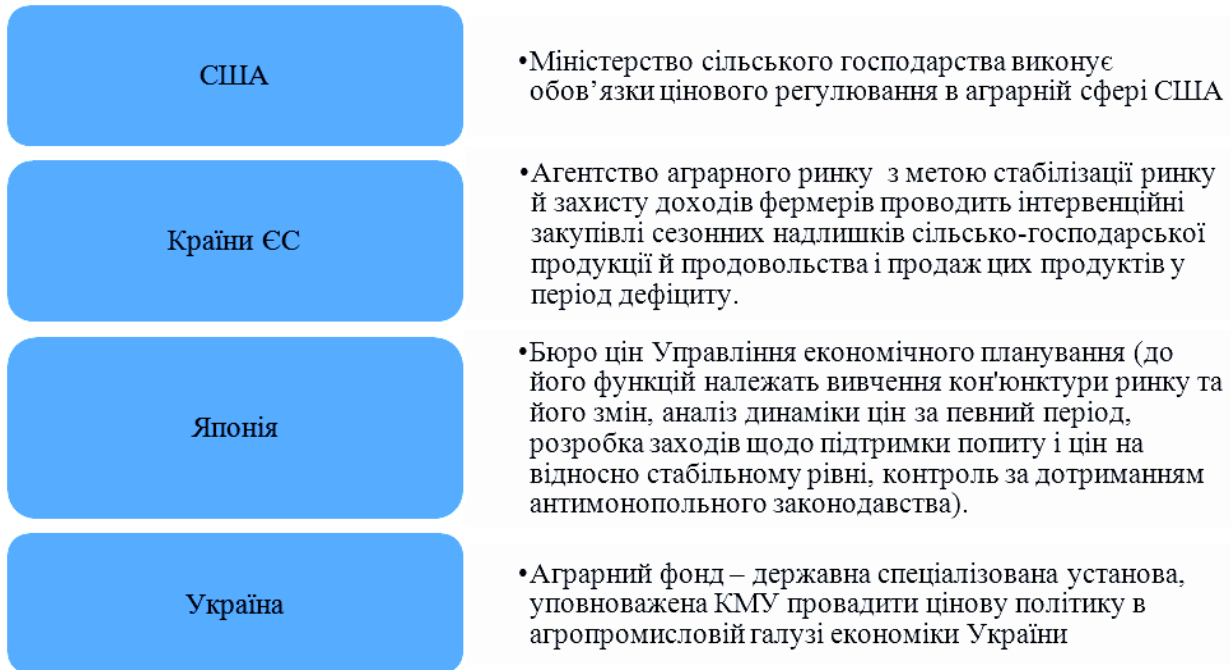

Рис. 2. Функції спеціалізованих органів регулювання аграрних ринків у різних країнах світу

За кордоном застосовуються різноманітні заходи державного регулювання і підтримки сільського господарства. Оскільки досвід формування та реалізації аграрних політик закордонних країн показує їх високу ефективність, доцільно порівняти основні вихідні умови створення нової української аграрної політики з основними зарубіжними аналогами.

Під американською моделлю ми розуміємо великі масиви землі. У Бразилії середній розмір господарства – 200 тис. га, яке обробляють 150-200 людей, в Аргентині – 55 тис. га, де працюють 35 осіб. У Європі – маленькі кластери об'єднанні в кооперативи (100 га) [3]. В Україні існують усі згадані варіанти, та при орієнтації на європейську інтеграцію нам потрібно звертати увагу на їхній досвід.

За всіма основними параметрами агропродовольча політика України істотно відрізняється від тих, що діють у провідних країнах світу, та демонструє свою недостатню ефективність. Її результатом стало не лише різке скорочення обсягів виробництва окремих видів сільськогосподарської продукції, а й нестійке положення сільськогосподарських підприємств. Виходячи з цих відмінностей, повинні істотно відрізнитися і стратегічні цілі державного регулювання. Для України глобальною метою є підвищення рівня самозабезпечення продовольством, забезпечення ефективного розвитку галузі та формування експортного потенціалу.

Зміна механізмів державного регулювання полягає у скороченні прямих виплат на продукцію і збільшенні державних витрат на розвиток сільських територій. Так, у США реалізують політику, яка базується на тому, що бюджетні виплати (субсидії) визначаються встановленим рівнем доходів

фермерів. В Європейському економічному співтоваристві почали розподіляти бюджетні кошти, виходячи із площі земельних угідь, їх розташування і якості. Напрями підтримки сільського господарства змінюються і відповідно до правил СОТ. За такого підходу держави орієнтуються на мінімізацію втрат від скорочення підтримки агропродовольчого сектору, а за рахунок реструктуризації заходів підтримки державам вдається підвищити її віддачу.

Система заходів щодо регулювання і підтримки агропродовольчої сфери у провідних країнах не є постійною. Вона вдосконалюється під впливом економічних, політичних, соціальних та інших факторів. Але в усіх змінах щодо регулювання розвитку сільського господарства чітко простежується економічна підтримка сільськогосподарського товаровиробника.

Література

1. Ульяновченко Ю.О. Державне регулювання аграрного ринку в країнах ЄС і США: досвід для України / Ю.О. Ульяновченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/DeBu/2007-2/doc/5/05.pdf>.

2. Левченко Н.М. Принципи державного регулювання розвитку АПК в умовах інтеграції до європейського простору / Н.М. Левченко // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. – Х.: Вид-во ХарPI НАДУ Магістр. – 2011. – № 1 (32). – С. 145–149.

3. Омельченко Т. «Якщо сьогодні дати дозвіл на продаж землі, це призведе до суцільного безладу в суспільстві» / Омельченко Т. // Український тиждень. – 2015. – №9 (381). – С. 18–19.

Володимир МАЦЬКІВ

Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника,
м. Івано-Франківськ

ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ

За роки реформ в аграрному секторі економіки відбулися радикальні зміни, що змінили роль фінансових механізмів і джерел відтворювальних процесів. Таку ситуацію, безсумнівно, можна назвати відтворювальною кризою, яка вимагає перегляду фінансово-кредитного механізму, що в свою чергу забезпечить подальший сталий розвиток аграрної сфери. У цій ситуації підвищується значимість управління наявними фінансовими ресурсами. Інструментом впливу на них є фінансовий механізм. Структура фінансового механізму досить складна. У неї входять елементи і відповідні різноманітні фінансові відносини. Саме множинність фінансових взаємозв'язків зумовлює застосування великої кількості видів, форм і методів їх організації (елементів фінансового механізму). Фінансово-кредитний механізм – найбільш істотна ланка економічного механізму, мета якого – вивести з кризи аграрний сектор економіки. Один з основних недоліків, за період реформування – деградація всіх видів ресурсів, так чи інакше використовуються в сільському господарстві.